

N:o 143.

Af herr **Sundström**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående
ändring i reglementet för folkskolläraernes pensions-
inrättning.

I 32 § af nådiga stadgan för folkskollärareseminarierna i riket föreskrifves, att den, som önskar att såsom elev vinna inträde i seminarium, skall vid början af det kalenderår, då inträde sökes, hafva uppnått en ålder icke understigande sexton och icke öfverstigande tjugusex år. Enligt bestämmelsen i dess 33 § kan dock den, som under flera år med goda vitsord tjänstgjort på eget ansvar i småskola eller folkskola eller på annat sätt ådagalagt synnerlig duglighet för lärarekallet, antagas till elev vid seminarium äfven vid högre ålder än tjugusex år.

Den, som vinner inträde vid seminarium vid tjugusex års ålder, kan under normala förhållanden beräknas hafva genomgått den fyraåriga kursen vid trettio års ålder. Skulle han omedelbart därpå lyckas erhålla befattning vid folkskola, kan han beräknas hafva de för pensions erhållande stadgade 30 tjänståren, då han är 60 år gammal.

Den däremot, som enligt 33 § i seminariestadgan efter flerårig tjänstgöring vid småskola vunnit inträde i seminarium vid högre ålder, kommer i detta hänseende i en ogynnsammare ställning. Antag, att en sådan inträdessökande tjänstgjort i småskola under 10 år och vid sitt inträde i seminariet uppnått 30 års ålder. Vid 34 års ålder kan han således söka och möjligen erhålla ordinarie befattning och först vid 64 års ålder har han tjänståren inne. Hans rätt till pension inträder sålunda 9 år senare än den i regel föreskrifna, 55 år. Och detta, trots att han faktiskt nedlagt ett tioårigt arbete i skolans tjänst, som ej får medräknas.

Ännu ogynnsammare ställer det sig med utsikten till pension för den, som före sitt inträde vid seminariet tjänstgjort ännu längre tid vid småskola. Sådana fall förekomma äfven.

Men det är icke nog med, att dessa tjänstinnehafvare befinna sig i ogynnsam ställning beträffande utsikten att uppnå pensionsåldern. De göra dessutom en direkt förlust. Under de år, som de stått i småskolans tjänst, hafva de inbetalt sina afgifter till och varit delaktiga uti småskollärarnes ålderdomsunderstödsanstalt. Vid öfvergången till folkskolan gå de naturligtvis denna sin delaktighet förlustiga. De hafva således å ena sidan förlorat delaktigheten uti den ena pensionsinrättningen, men hafva å andra sidan ytterst små utsikter att kunna fylla de för pensionering uti den andra stadgade fulla antalet tjänstår.

Efter hvad till min kännedom kommit, lära under de senare åren flera fall förekommit, då lärare eller lärarinnor vid folkskolor under dylika omständigheter hos Kungl. Maj:t anhållit om eftergifter i fråga om tjänstetiden för pensions erhållande, men alltid mötts med afslag. Och detta är naturligtvis riktigt. Regeringen kan och får ej tumma på bestämmelser rörande pensionsinrättningar, som af Riksdagen antagits.

Hvad här sagts rörande lärare, som undantagsvis utexaminerats från seminarium vid högre ålder än den i stadgan föreskrifna, har naturligtvis äfven sin tillämpning på sådan lärare, hvilken efter flerårig tjänstgöring i småskola erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att, utan genomgången kurs vid seminarium, söka och innehafva ordinarie lärarebefattning vid folkskola. Jag känner ett sådant fall, som är synnerligen talande. Det gäller en lärare vid en kapellförsamling under Alfta skoldistrikt af Göteborgs län. Han tjänstgjorde först som lärare vid småskola 29 år. Sökte och erhöll därpå s. k. dispens från folkskollärarexamen. Han har nu innehaft befattning vid folkskola under 20 år. Den läraren står för närvarande i den ställningen, att han vid 70 års ålder och efter ett nära femtioårigt arbete i skolans tjänst ännu har 10 år kvar af den för full pensions erhållande stadgade tjänstetiden. Med glädje skulle han afgå ur tjänsten äfven med blott afkortad pension. Men härför har han äfven 4 à 5 år kvar. Och dessa blifva nog svåra att vid hans höga ålder genomsträfvä. Han är för gammal.

Det synes mig, som om i dylika, här påpekade fall reglementet för folkskollärarnes pensionsinrättning borde innehålla någon undantagsbestämmelse. Då det gifves undantagsbestämmelser i fråga om åldersgränsen för inträde på lärarebanan, borde dessa, enligt min mening, motsvaras af undantagsbestämmelser i fråga om pensionsåldern. Huru

dessa bestämmelser skulle lyda, kan jag här ej föreslå. Jag föreställer mig, att saken i flera hänseenden behöfver utredas.

Jag tillåter mig därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anholder, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring uti reglementet angående folkskolläraernes pensionsinrättning, att sådan lärare eller lärarinna vid folkskola, som enligt 33 § af nådiga stadgan för folkskollärareseminarierna i riket vid högre ålder erhållit inträde vid seminarium, eller som efter flerårig tjänstgöring vid småskola erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att, utan genomgången kurs vid folkskollärareseminarium, söka och innehafva befattning vid folkskola, men på grund häraf icke vid uppnådda 60 års ålder nått den i pensionsreglementet föreskrifna tjänstetiden, måtte erhålla rätt antingen att räkna viss del af tjänstetiden vid småskolan sig till godo eller ock att vid nämnda ålder afgå med rätt till pension mot erläggande af pensionsafgiften för de år, som återstå.

Stockholm den 26 januari 1909.

M. Sundström.

Rättelse

i motionen n:o 143 uti Andra Kammaren.

Sid. 19 raden 14 nedifrån står: Göteborgs län
läs: Gäfleborgs län